

Губарева Г.Ю.,
студ. гр. ОА-42,
Національний університет «Львівська політехніка».
Науковий керівник – Яструбський М.Я.,
к.е.н., доцент кафедри обліку та аналізу

МЕХАНІЗМИ ПОДАТКОВО-БЮДЖЕТНОЇ ПОЛІТИКИ В СУЧАСНИХ РИНКОВИХ УМОВАХ

В умовах ринкової економіки важливе значення займають механізми податково-бюджетної підтримки розвитку економіки. Питання бюджетного регулювання було, є і буде актуальним на сучасному етапі розвитку економіки. Держава за допомогою певних інструментів державного регулювання для вирішення основних економічних та соціальних питань повинна залучати кошти в державний бюджет і здійснювати їх перерозподіл між відповідними галузями. Проте для здійснення таких заходів їй необхідно врегулювати державну бюджетну політику.

Питання податково-бюджетної політики розкрито у працях багатьох як вітчизняних так і зарубіжних вчених. Дане питання обговорюється у колах видатних науковців. Вагомий внесок у розвиток теорії податково-бюджетного регулювання здійснили К.Маркс, А.Маршалл, Дж.Кейнс, А.Пігу і Й.Шумпетер, У.Петті, Д.Рікардо. Серед сучасників дане питання вивчали О.О.Булана, І.В.Запатріна, В.П.Кудряшов, В.В.Войтенко, С.В.Захарін, А.О.Касич та багато інших.

Проаналізувавши наукову літературу можна сформулювати основні цілі бюджетно-податкової політики, зокрема це: формування та використання фінансових ресурсів; розвиток підприємництва; якість життя людини, зайнятість населення; інвестиційна та інноваційна політика держави; контроль за використанням бюджетних коштів.

Бюджетно-податкова політика залежить від багатьох як внутрішніх, так і зовнішніх факторів. До внутрішніх факторів можна віднести: структуру та стан розвитку економіки країни, форми власності, рівень добробуту населення тощо. До зовнішніх факторів: економічні взаємовідносини держави з іншими країнами світу, процеси міжнародної інтеграції [1].

Світова фінансова криза 2008-2010 рр. засвідчила, що для більшості країн світу, в тому числі і для України внутрішній ринок відіграв вирішальну роль для підтримки економічної стабільності. Саме тому основним завданням бюджетно-податкової політики України повинно бути стимулювання внутрішнього ринку, надання вітчизняним виробникам певних пільг та субсидій, а також створення необхідних умов для залучення інвестицій. Водночас, розмір відповідних субсидій повинен бути обґрунтованим.

Для України розбудова механізмів розвитку внутрішнього ринку повинна узгоджуватися з існуючими можливостями. Разом з тим, в умовах нарощування нестабільності глобальної економіки, Україна не може припуститися стратегічної помилки втрати внутрішнього ринку для національного виробника. Нагромаджені впродовж тривалого періоду структурні та фінансові диспропорції внутрішнього ринку України зумовили його вразливість та залежність від світової ринкової кон'юнктури і зовнішніх фінансових ресурсів. Внутрішній ринок України формується в умовах значної експортної орієнтації вітчизняних виробників, що обумовлює високу відкритість національної економіки [2].

На даному етапі розвитку позиція країни у світовому просторі визначається масштабами інноваційної діяльності. Тому розвиток інноваційної діяльності для України повинен бути пріоритетним.

Світова практика прямого стимулювання інноваційної діяльності охоплює такі методи, як безоплатне надання на пільгових умовах державного майна та земельних

ділянок для організації інноваційних підприємств; створення наукової інфраструктури в регіонах; державні замовлення у вигляді контрактів на нововведення, які зможуть знайти широке застосування в економіці країни; створення науково-технічних зон зі спеціальним режимом інноваційно-інвестиційної діяльності. Крім цього для розвитку даної сфери необхідно знижувати податкові ставки. Україна, запровадивши вище перелічені методи, може ефективно розвивати цю галузь економіки [3].

Варто зазначити, що зусилля держави в плані реформування наявної економічної системи не завжди призводять до бажаних результатів. Потенціал підприємництва не може реалізуватися повною мірою в Україні через незадовільний бізнес-клімат. Про це свідчать результати двох впливових міжнародних досліджень – Всесвітнього банку «Ведення бізнесу – 2010» і «Рейтинг глобальної конкурентоспроможності» Всесвітнього економічного форуму. Так, за простотою ведення бізнесу Україна посідає 142 місце зі 183 країн світу. У тому числі за показником ефективності податкової системи країна знаходиться в самому кінці списку, на 181-му місці [4].

Несприятливий бізнес-клімат є основним чинником, що стримує інвестиції. Крім того, криза значно звузила внутрішні джерела для інвестицій, а міжнародні фінансові ресурси стали практично недоступними. Багато міжнародних інвесторів вимушені обережніше ставитися до ризиків країни. Іноземні інвестори з невеликим бажанням вкладають свої капітали у наші підприємства. Це пояснюється низкою проблем, а саме: 1) нестабільністю економічної та політичної ситуації; 2) недосконалим і суперечливим законодавством; 3) нечіткістю визначення прав власності; 4) відсутністю реальних пільг і привілеїв для іноземного капіталу; 5) непередбачуваністю змін у податковій системі.

На практиці має місце ще одна несприятлива тенденція – криза неплатежів, яка породжує негативні наслідки для суб'єктів господарювання. Особливо гостро на даний час означена проблема відчутна тими підприємствами, які залучені до виконання держзамовлень.

З вище сказаного можна зробити висновок, що в умовах ринкової нестабільності велике значення має бюджетно-податкова політика. Для підвищення конкурентоспроможності держави та зростання економіки необхідно запроваджувати нові механізми бюджетно-податкової політики, зокрема: 1) підтримка внутрішнього виробника та надання йому певних пільг та субсидій; 2) створення сприятливого інвестиційного клімату; 3) реформування системи оподаткування за методологією А.Лаффере з метою зниження податкового тиску.

Література

1. Рябушка Л.Б. Бюджетно-податкова політика в системі регулювання економічного розвитку держави / Л.Б.Рябушка, Д.В.Веремчук // *Механізм регулювання економіки: Збірник наукових праць*. – Суми: СумДУ, 2008. – №3 - С. 182-187.
2. Базиліук Я. Світові економічні процеси спонукають Україну розвивати свій внутрішній ринок [Електронний ресурс] / Я.Базиліук. – Режим доступу: <http://www.uspp.org.ua/interview/20.svitovi-ekonomichni-procesi-sponukayut-ukrainu-rozvivati-sviy-vnutrishniy-rinok.htm&print>
3. Войтенко В.В. Вплив податково-бюджетної політики на розвиток інноваційної діяльності в Україні.
4. Програма економічних реформ на 2010-2014 рр. «Заможне суспільство, конкурентоспроможна держава, ефективна економіка»: Комітет з екон. реформ при президенті України від 2.06.2010 р.